

HET OXFORD SYSTEEM VAN DECIMALE CLASSIFICATIE VOOR DE BOSBOUW

[U.D.C. 025.45 : 634.9]

door

W. OUDSHOORN

In 1950 verscheen bij het Commonwealth Forestry Bureau te Oxford, een nieuw indelingssysteem voor de bosbouw-bibliografie. Hoewel reeds het z.g. "Flury systeem" bestond, werd getracht een indelingssysteem te verschaffen, dat ten eerste zo nauwkeurig mogelijk aansloot bij de Universele Decimale Classificatie (U.D.C.), en ten tweede uitgebouwd kon worden teneinde in de toekomstige behoeften ten voorzien.

Voor diegenen, die niet bekend zijn met de beginselen van de U.D.C. en het Oxford systeem, zal getracht worden in dit artikel de grondslagen duidelijk te maken.

Het eerste ontwerp voor een decimale classificatie werd reeds in 1873 door Melvil Dewey samengesteld, waarvan enkele jaren later de eerste Amerikaanse editie verscheen. Hoewel klein van opzet, werd de Dewey classificatie door het Institut International de Bibliografie (I.I.B.) gebruikt als basis van een universele en internationale classificatie. In de loop der jaren werd dit systeem uitgebreid en herzien en ontstond de classificatie, nu bekend als de U.D.C.

De Universele Decimale Classificatie is bedoeld als een classificatie in de strikte zin van het woord. In tegenstelling dus met b.v. een alfabetische indeling van onderwerpen, wordt getracht onderwerpen die bijeenhoren samen te brengen. Als tweede grondslag geldt, dat de classificatie universeel is, d.w.z. het gehele terrein van de menselijke kennis omvat. Iedere specialist immers wordt gedwongen ook de randgebieden van zijn onderwerp te bestuderen; in feite bestaan er dus geen besloten toepassingsgebieden. Tenslotte is de U.D.C. decimaal. Het gehele terrein der wetenschap is verdeeld in 10 klassen, terwijl elke klasse weer onderverdeeld wordt door toevoeging van cijfers.

Deze 10 hoofdklassen zijn :

- 0 Algemeenheden. Boekbeschrijving. Bibliotheekwezen.
- 1 Philosophie. Ethica. Psychologie.
- 2 Godsdienst. Theologie.
- 3 Sociologie. Recht. Bestuur.
- 4 Taalwetenschap.
- 5 Zuivere wetenschappen.
- 6 Toegepaste wetenschappen. Geneeskunde. Landbouw. Techniek.
- 7 Kunst. Kunstnijverheid. Fotografie. Spel. Sport.
- 8 Letterkunde.
- 9 Aardrijkskunde. Geschiedenis. Biografie.

Daar de bosbouwer over het algemeen het meest met de groepen 5 en

6 te maken heeft, volgt daarvan een nadere onderverdeling. Echter moet worden opgemerkt, dat niet elk hoofdbegrip in 10 onderdelen behoeft uiteen te vallen.

5 *Zuivere wetenschappen.*

- 50 Algemeenheden.
- 51 Wiskunde.
- 52 Sterrenkunde. Landmeetkunde.
- 53 Natuurkunde en Mechanica.
- 54 Scheikunde. Kristallografie. Mineralogie.
- 55 Geologie. Meteorologie.
- 56 Palaeontologie.
- 57 Biologie. Archaeologie. Ethnologie.
- 58 Botanie.
- 59 Zoölogie.

6 *Toegepaste wetenschappen.*

- 60 Algemene beschouwingen en vraagstukken.
- 61 Geneeskunde. Anatomie. Physiologie. Pathologie. Pharmacie.
- 62 Ingenieurswetenschappen. Techniek. Industrie.
- 63 Landbouw. Bosbouw. Veeteelt. Jacht. Visserij.
- 64 Huishouding.
- 65 Bedrijfswetenschappen. Organisatie. Verkeerswetenschappen. Drukkerij. Uitgeverij.
- 66 Technische chemie. Scheikundige technologie.
- 67 Verschillende industrieën en bedrijven voor het verwerken van enkelvoudige materialen.
- 68 Verschillende industrieën, bedrijven en ambachten voor het vervaardigen van samengestelde voorwerpen.
- 69 Bouwbedrijf. Bouwvakken.

We zullen groep 63 iets nader beschouwen, daar hierin Bosbouw voorkomt. De onderverdeling geschiedt door een cijfer achter de combinatie 63 te plaatsen. Zo is 631 : Landbouw in het algemeen ; 632 : Bescherming van planten, phytopathologie ; 633 : Teelt van bepaalde gewassen ; 634 : Fruitteelt, vruchtenteelt, boomkwekerijen, bomen ; 635 : Tuinbouw, groente en siertuinen, bloemen ; 636 : Veeteelt, huisdieren ; 637 : Producten der huisdieren ; 638 : Teelt van insecten en reptielen ; en 639 : Jacht, visserij en visteelt, oesterteelt, sierdieren.

De groep 634, waartoe Bosbouw behoort, wordt weer onderverdeeld door een cijfer achter het getal, en wel van 634.1 t/m 634.9. Dit laatste getal nu, is de notatie voor Bosbouw en houtvesterij.

Daar de verdere onderverdeling van 634.9 in de U.D.C. niet aan de te stellen eisen voor een bosbouw-bibliografisch indelingssysteem voldeed, heeft men te Oxford een nieuwe indeling gemaakt, die, zoals we reeds in het begin opmerkten, nauwkeurig bij de U.D.C. aansluit.

Dit ontwerp van het Commonwealth Forestry Bureau werd onderzocht en herzien door de commissie voor de bosbouw-bibliografie, benoemd door de F.A.O. en de International Union of Forest Research Organizations (I.U.F.R.O.). Met de Internationale Federatie voor Documentatie (F.I.D.) werd de volgende overeenkomst bereikt en geratificeerd :

(a) De tekst van het huidige hoofdstuk van de U.D.C. 634.9 en onderverdelingen worden zo spoedig mogelijk vervallen verklaard.

(b) Bossen, bosbouw en bosbijproducten zullen tijdelijk worden ondergebracht op het vacante nummer 634.91 om na verloop van de noodzakelijke overgangstijd terug te vallen op 634.9.

(c) De hele Oxford-classificatie, behalve de onder „ uitzonderingen” genoemde onderwerpen, zullen door de U.D.C. worden overgenomen als een gedetailleerde indeling van het U.D.C.-hoofdstuk 634.91 (later 634.9).

Het valt buiten het bestek van dit artikel een volledig overzicht te geven van de besluiten van de commissie, temeer daar de besluiten nog niet definitief zijn.

Een groot aantal onderzoekcentra, vooral in het Britse Gemenebest, heeft het Oxford systeem aanvaard, hetgeen ook met het Bosbouwproefstation T.N.O. het geval is. Hier bezit men behalve de oorspronkelijke Engelse uitgave, ook een Nederlandse vertaling (bewerkt door het Instituut voor Bosbouwkundig Onderzoek der Landbouwhogeschool te Wageningen) en een Duitse, terwijl een Franse vertaling te Nancy in voorbereiding is.

Het gehele terrein van de bosbouwwetenschap wordt in het Oxford-systeem in 10 hoofdgroepen verdeeld.

- 0 Bossen, bosbouw en aanwending van bosproducten.
  - 1 Factoren van de omgeving ; biologie.
  - 2 Houtteelt.
  - 3 Oogst van hout, opwerking en transport in het bos ; rationalisatie van het werk ; arbeidsstudies ; bouwkunde voor de bosbouw.
  - 4 Bosbeschadiging en bosbescherming.
  - 5 Houtmeetkunde ; aanwas ; ontwikkeling en structuur van opstanden ; taxatie ; kartering.
  - 6 Bosbedrijfsregeling ; bosbedrijfseconomie ; administratie en organisatie van bosbedrijven.
  - 7 Afzet van bosproducten ; economie van houttransport, -handel en -industrie.
  - 8 Bosproducten en hun verwerking en aanwending.
  - 9 Bossen en bosbouw van het nationale en internationale gezichtspunt bezien ; boshuishoudkunde.

Elk van deze hoofdgroepen wordt evenals bij de U.D.C. onderverdeeld door achter het cijfer van de primaire indeling andere cijfers te voegen. De secundaire indeling ziet er dan als volgt uit :

- 1 *Factoren van de omgeving ; biologie.*
  - 11 Groeiplaatsfactoren (klimaat, expositie, ligging, grond, hydrologie, behoud van de grond, erosie).
  - 12 Algemene biologie.
  - 13 Algemene zoölogie.
  - 14 Systematische zoölogie.
  - 15 Ecologie der dieren (met inbegrip van jacht en visserij, verzorging van wild- en visstand).
  - 16 Algemene botanie.
  - 17 Systematische botanie.
  - 18 Ecologie der planten.

19 Diversen.

2 *Houtteelt.*

21

22 Bedrijfsvormen, opbouw en samenstelling van opstanden, vorm van opstanden.

23 Verjonging en aanleg van opstanden.

24 Verzorging van opstanden en bomen.

25 Behandeling van onvolkomen, verwaarloosde of zeer open opstanden.

26 Bosbouw in landbouw- en weidestrecken; windsingels („shelterbelts") en hun behandeling.

27 Arboreta; sierteelt van bomen; heggen en hegbeplantingen.

28 Teelt van andere bosproducten dan hout.

29 Diversen.

3 *Oogst van hout: opwerking en transport in het bos: rationalisatie van werk, arbeidsstudies; bouwkunde voor de bosbouw.*

31 Opwerking en transport in het bos.

32 Velling en bijkomende werkzaamheden; gereedschappen voor de velling.

33 Graad van aanwending, oogstverlies; opruiming van de kapvlakte.

34 Opstapelning van hout in de bossen.

35 Rationalisatie van werk; arbeidsstudies.

36

37 Transport.

38 Bouwkunde voor de bosbouw.

39 Diversen.

4 *Bosbeschadiging en bosbescherming.*

41 Algemene techniek van de bosbescherming; soorten van beschadigingen.

42 Schade van anorganische aard (behalve brand).

43 Bosbrand.

44 Schade door planten; virusziekten.

45 Schade door dieren.

46 Schade door mensen.

47

48 Schade door onbekende oorzaken.

49 Diversen.

5 *Houtmeetkunde; aanwas; ontwikkeling en structuur van opstanden; taxatie; kartering.*

51 Maat- en gewichtssystemen; tabellen.

52 Opmeting van stamdimensies en het volume van bomen, opstanden, bossen en hout.

53 Opmeting van bijzondere grootheden van bomen en opstanden (kroon- en stamdimensies, opstandsdichtheid).

54 Bepaling van de groeiplaatshoedanigheden (boniteit).

55 Leeftijdsbepaling.

56 Aanwas; ontwikkeling en structuur van opstanden.

57

58 Verkenning, taxatie en kartering.

59 Diversen.

6 *Bosbedrijfsregeling ; bosbedrijfseconomie ; administratie en organisatie van bosbedrijven.*

61 Bosbedrijfsregeling, algemeen, theorie en principe.

62 Bosbedrijfsplannen ; jaarlijkse en periodieke opbrengst ; opbrengstregeling.

63 Andere vraagstukken betreffende de bosbedrijfsregeling.

64 Bosbouw als een economisch vraagstuk, algemeen.

65 Bijzondere economische problemen van de teelt van hout.

66 De kosten van de oogst.

67 Bepaling van de finantiële resultaten ; boekhouding en contrôle ; bedrijfsstatistieken ; ontwerpen en financieren van bosbouwkundige ondernemingen van korte duur.

68 Administratie en organisatie van bosbedrijven.

69 Diversen.

7 *Afzet van bosproducten ; economie van houttransport, -handel en -industrie.*

71 Afzet van bosproducten, houtmarkt, algemeen.

82 De kwantitatieve aspecten van de houtmarkt ; vraag en aanbod.

73 Prijzen.

74 Handelspolitiek (geen gewoonten en gebruiken).

75 Handelsgewoonten en gebruiken.

76 Contrôle, boekhouding ; kosten, prijzen, handelsstatistiek enz.

77 Afzet, diversen.

78 Economie van het houttransport.

79 Economie van de houtindustrie.

799 Diversen.

8 *Bosproducten, hun verwerking en gebruik.*

81 Hout en bast ; structuur en eigenschappen.

82 Verwerking, bewerking, constructies en afwerking van het hout (algemeen).

83 Houtverwerkende industrieën en hun producten ; gebruik van hout als zodanig.

84 Conservering en andere maatregelen om de eigenschappen van hout te verbeteren ; beschadiging door biologische factoren en de bestrijding ; droging ; behandeling en opslag van het hout op de houtstapelplaats.

85 Sortering en kwalitering van hout en houtproducten.

86 Pulp-industrie ; chemische verwerking van hout.

87

88

89 Bosbijproducten.

899 Diversen.

9 *Bossen en bosbouw van het nationale en internationale gezichtspunt bezien ; boshuishoudkunde.*

- 90 Algemeen.
- 91 Gebruik van land, bestemmingspolitiek.
- 92 Bezitsvorm van de bossen, politiek in dezen.
- 93 Staatstoezicht en -regeling betreffende de bossen; wetgeving.
- 94 Andere aspecten van de boshuishoudkunde.
- 95 Bosbelasting.
- 96 Werkgelegenheidsproblemen door bossen, houttransport en aanverwante industrieën.
- 97 Internationale boshuishoudkunde en internationale samenwerking.
- 98
- 99 Diversen.

Uitgezonderd het primaire getal 9, betekent de decimaal 9 of .9 (de punt wordt alleen geschreven na een groep van drie cijfers): diverse onderwerpen die tot het naast hogere onderwerp behoren, maar niet vallen onder een van de onderafdelingen .0 tot .8. 819 betekent dus elke eigenschap van hout, die niet valt onder de nummers 810 tot 818.

Dit is van groot belang, daar bijzondere onderwerpen die niet onder een nummer onder te brengen zijn, dan niet terecht komen onder „algemeen”.

Het kan echter voorkomen, zoals o.a. bij de hoofdklasse 8, dat bij een logische onderverdeling geen behoefte bestaat om alle groepen 81 t/m 89 te benutten. In zo'n geval worden enkele cijfergroepen opengelaten, (87 en 88). Wanneer daarentegen aan meer dan acht onderverdelingen behoefte bestaat, dan verdeelt men de decimaal 9 weer onder. Zo is b.v. bij 83 het aantal decimalen 831 tot 838 niet voldoende voor het aantal benodigde indelingen. De decimaal 9 is daarom onderverdeeld van 839.1 tot 839.8, terwijl 839.9 overblijft als „diversen” ter onderbrenging van alles wat niet valt onder de voorafgaande afdelingen van 83, maar er wel bij thuis hoort.

Enkele uitgewerkte voorbeelden mogen het gebruik van het Oxford systeem verduidelijken.

Moet b.v. een leerboek der houtmeetkunde voor een boekbespreking van ons tijdschrift gerubriceerd worden en in een kaartstelsel voor de bibliotheek ingedeeld, dan valt direct in te zien dat we het betreffende boek onder 5 moeten rangschikken. Hebben we echter te maken met een inhoudstabel van de Japanse lariks, dan is 5 te algemeen en zal binnen de groep 52 naar een verdere verdeling gezocht moeten worden en komen we via 524 (bepaling van het volume van bomen en opstanden), 524.3 (inhoud van boomgroepen en opstanden) en 524.31 (grondslagen, formules, tabellen e.d.) tot 524.315 (massatafels en de samenstelling daarvan). Hoe gespecialiseerder, des te groter de cijfercombinatie. In een kaartstelsel kunnen dan binnen deze groep 524.315 de kaarten gerangschikt worden naar b.v. auteur, of boomsoort (in dit geval: *Larix leptolepis*).

Zo heeft Wagner's Blendersaumschlag de notatie: 221.224, het los vloten van hout: 387.31, enz.

Iedere buitenlander die een dergelijk gerubriceerd artikel, boekbespreking of referaat in ons tijdschrift onder ogen krijgt, kan zich direct oriënteren (ook wanneer hij de Nederlandse taal niet machtig is) waarover het desbetreffende handelt.

Het kan echter voorkomen, dat een artikel of boek gelijktijdig over meer dan een onderwerp handelt. In zo'n geval wordt gebruik gemaakt van symbolen; niet opeenvolgende getallen zijn door middel van het teken + samen te voegen, opeenvolgende getallen d.m.v. /. Teneinde de betrekkelijke samenhang tussen verschillende begrippen tot uitdrukking te brengen, bedient men zich van het teken : ; 524.315 : 174.75 Larix, betekent dus: Een massatafel, betrekking hebbend op Larix.

Tenslotte worden nog hulpgetallen gebezigd. (a) de hulpgetallen van vorm (0), die op de vorm slaan waarin de informatie wordt gegeven, b.v. (021) handboeken e.d.; (046) artikelen in nieuwsbladen; (43) dissertaties, enz.

(b) de hulpgetallen van plaats (1/9), zoals (4) Europa; (492) Nederland; (51) China.

(c) de hulpgetallen van onderwerp —01/—09. Zo betekent —090.2 „geschiedenis” in de algemene zin van het woord, en dus 114—090.2 geschiedenis van de bodemkunde.

Deze hulpgetallen geven direct aan in welke vorm een publicatie gegeven is en over welk land de informatie gaat.

174. (021) (51) wil dus in cijfervorm zeggen: Handboek over de coniferen van China; 232.12 : 174.75 Pinus sylvestris (043) (492) betekent: Dissertatie over herkomstonderzoek van de grove den in Nederland.

Het Oxfordstelsel is nog niet in de handel verkrijgbaar, maar bij het Nederlands Instituut voor Documentatie en Registratuur te 's-Gravenhage wordt een verkorte Nederlandse uitgave uitgegeven van de U.D.C.

Uit de praktijk

HET BOSBEZIT „STIFT BÖRSTEL”

[226:228.2/3:904 (435)]

door

H. VEENENDAAL

Algemene beschrijving van het gebied.

De grootte van het bosbezit van het Stifstgut Börstel, gelegen in de N.W. Duitse laagvlakte, bij Quackenbrück, bedraagt ongeveer 500 ha. Hiervan was 200 ha reeds in de middeleeuwen loofhoutbos waarin tot in het midden der 18e eeuw veeweide gebruikelijk was. Dit loofhout is echter thans voor ruim de helft omgezet in naaldhout en de omzetting van het resterende deel in gemengd bos gaat verder. Dit loofhout-type is te vergelijken met onze Veluwe boombossen.